

Guia de l'estudiant

2000 | 2001

Universitat de Vic

Mestre.

Llengua Estrangera

Facultat d'Educació

UNIVERSITAT DE VIC

Biblioteca

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Pla d'Estudis 2000	13
Pla d'Estudis 1992	14
Ordenació temporal de l'ensenyament	14
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs (Pla d'Estudis 2000)	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i Desenvolupament en l'Edat Escolar	18
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressions artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual) ..	21
Llengua, Literatura i la seva Didàctica (Didàctica de la Llengua i la Literatura)	25
Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	28
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	33
Matemàtica i la seva Didàctica	35
Assignatures obligatòries de 1r curs (Pla d'Estudis 1992)	38
Morfosintaxi i Semàntica (Llengua anglesa)	38
Taller d'Expressió Oral i Escrita	40
Assignatures obligatòries de 2n curs (Pla d'Estudis 1992)	42
Llengua i Didàctica de la Llengua II	42
Idioma Estranger i la seva Didàctica I (Llengua anglesa)	45
Fonètica	47
Lingüística	49
Psicologia Educativa	51
Pràctiques II	53
Literatura Infantil	55
Sociologia de l'Educació	57
Assignatures obligatòries de 3r curs (Pla d'Estudis 1992)	59
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	59
Educació i Societat en Canvi	61
Idioma Estranger i la seva Didàctica II (Llengua anglesa)	63
Pràctiques III	64
Organització del Centre Escolar	65
Educació Física i la seva Didàctica	67

Presentació

Benvolgut/da estudiant:

Amb aquestes quatre ratlles de presentació s'enceta la «Guia de l'estudiant» per al curs 2000-2001 en la qual trobaràs els aspectes bàsics per orientar-te en la teva activitat a la Facultat d'Educació.

Si ets un nou estudiant del nostre centre, et donem la benvinguda i et recomanem vivament la lectura de la «Guia». Si ja ets estudiant de cursos anteriors també et fem la mateixa recomanació perquè cada curs hi ha novetats i modificacions respecte de la «Guia» anterior.

La part central de la «Guia» són els programes de les assignatures obligatòries, amb el nom dels professors que les imparteixen, les metodologies, bibliografies, sistemes d'avaluació. Val la pena que a l'inici de curs facis una bona lectura dels programes que cursaràs per fer-te una idea de l'enfocament, les temàtiques i les tasques que hauràs de realitzar. Un cop iniciat el curs, la «Guia» et servirà de referència constant: tingues en compte també que al mes de febrer canviaràs d'assignatures i en començaràs de noves. També has de tenir en compte que els nostres estudis són de caràcter presencial. En aquest sentit, l'assistència continuada a classe és un factor que es valora per part dels professors.

Però també és molt important que repassis la informació referent a l'organització de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic, així com tota la informació que et cal saber per entendre el funcionament del Pla d'Estudis perquè d'aquesta manera podràs triar i canalitzar els teus interessos personals amb més coneixement de causa. Aquesta «Guia» es complementa amb el volum que conté la informació de les assignatures optatives i de lliure elecció per als estudiants de 2n i 3r de totes les especialitats de Mestre.

Esperem que la «Guia» et sigui d'utilitat i et recomanem que la tinguis sempre a mà per poder-la consultar. Finalment, et desitgem un bon curs acadèmic i que les previsions que professors i personal de serveis hem planificat i que consten en aquesta «Guia de l'Estudiant» es corresponguin amb la pràctica diària amb l'objectiu d'oferir una bona formació universitària.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els següents ensenyaments:

- Mestre. Especialitat Educació Infantil
- Mestre. Especialitat Educació Primària
- Mestre. Especialitat Educació Especial
- Mestre. Especialitat Llengua Estrangera
- Mestre. Especialitat d'Educació Física
- Educació Social
- Llicenciatura de Psicopedagogia

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen els professors d'una mateixa àrea disciplinària. Actualment hi ha sis Departaments:

- Departament de Ciències i Ciències Socials
- Departament de Ciències de l'Educació
- Departament d'Educació Especial
- Departament d'Educació Infantil
- Departament d'Expressions
- Departament de Filologia

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor/professora que exerceix de coordinador.

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels següents membres:

- Dr. Antoni Tort i Bardolet, degà
- Sr. Sebastià Riera i Cusí, cap d'Estudis
- Dr. Robert Ruiz i Bel, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
- Sr. Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
- Sr. Antoni Uix i Güell, gerent
- Sra. Montserrat Vilalta i Ferrer, secretària

La Junta de Facultat

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat.

Està constituïda per:

- El degà de la Facultat, que la presideix.
- La resta de membres del deganat de la Facultat.
- Els caps de departament.
- Dos representants dels professors amb docència plena o exclusiva a la Facultat.
- Dos estudiants de la Facultat.
- Un representant del personal no docent destinat a la Facultat.

Departaments, professorat i professionals dels serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Cap: Josep Casanovas i Prat
Professors: Josep Ayats i Bancells
Miquel Caballeria i Suriñach
Pau Casañas i Xuriach
Montserrat Casas i Casacuberta
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Joan Mir i Tubau
Santiago Ponce i Vivet
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Andreu Roca i Prat
Carme Sanmartí i Roset
Jacint Torrents i Buxó
Joan Vancells i Flotats

Departament de Ciències de l'Educació

Cap: Isabel Carrillo i Flores
Professors: Jaume Carbonell i Sebarroja
Miquel Casanovas i Prat
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini Matheu
Rosa Guitart i Aced
Cristina Jurado i Verdaguer
Ramon Plandiura i Vilacís
Anna Pujol i Costa
Xavier Rambla i Marigot
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Montserrat Solerdelcoll i Ralló
Antoni Tort i Bardolet

Departament d'Educació Especial

Cap: Jesús Valero i García
Professors: Montserrat Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Montserrat Castells i Clota
Ramon Coma i Ferrer
Manel Dionís Comas i Mongay
Fina Cullerell i Suriñach
Josep Font i Roura

José Ramón Lago Martínez
Olga Pedragosa i Xuclà
Pere Pujolàs i Maset
Gemma Riera i Romero
M. Rosa Roca i Tañà
Robert Ruiz i Bel
Joan Sala i Baiget
Núria Tarré i Gallart

Departament d'Educació Infantil

Cap: Núria Franc i Batlle
Professors: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
M. Carme Bernal i Creus
M. Teresa Buscart i Corominas
M. Antònia Canals i Tolosa
Miquel Casadevall i Ginestet
Providència Daufi i Moreso
M. Teresa Feu i Vidal
Teresina Maideu i Puig
Maite Pujol i Mongay
Neus Sol i Mauri

Departament d'Expressions

Cap: Josep Vernis i Burés
Professors: Joan Arumí i Prat
Jaume Ayats i Abeyà
Sebastià Bardolet i Mayola
Miquel Pérez i Mas
Dolors Rusiñol i Cirera
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Cap: Teresa Puntí i Jubany
Professors: Francesc Codina i Valls
Jordina Corominas i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Josep Gallart i Bau
Núria Medina i Casanovas
Ronald Puppo i Bunds
Modest Reixach i Pla
Carme Rubio i Larramona
Segimon Serrallonga i Morer
Llorenç Soldevila i Balart
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Coordinació Pràctiques: Providència Daufí i Moreso

Professionals dels Serveis

Cap de Secretaria: Elisabet Vila i Sala

Secretària de Direcció: Dolors Ruiz i Zafra

Secretària de Pràctiques: Dolors Muñoz i Vilaseca

Secretàries auxiliars: Rosa M. Guix i Godayol

Laura Campas

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants:

25 de setembre a les 10h. (grups matí) i a les 16h. (grups tarda).

Docència primer quadrimestre: del 25 de setembre al 19 de gener.

Exàmens:

1a convocatòria: del 22 de gener al 2 de febrer

2a convocatòria: del 25 al 29 de juny

Docència segon quadrimestre: del 19 de febrer al 8 de juny.

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 22 de juny

2a convocatòria: del 3 al 17 de setembre

Estada a l'escola:

del 5 al 16 de febrer.

2n i 3r cursos

Docència primer quadrimestre: del 25 de setembre al 17 de novembre

Exàmens:

1a convocatòria: del 20 al 24 de novembre i del 5 al 9 de febrer

2a convocatòria: del 25 al 29 de juny

Docència segon quadrimestre: del 19 de febrer al 8 de juny

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 22 de juny

2a convocatòria: del 3 al 17 de setembre

Pràctiques: del 27 de novembre al 2 de febrer

Dies festius a tots els centres de la UV:

12 d'octubre del 2000, dijous

13 d'octubre del 2000 (pont), divendres

1 de novembre del 2000, dimecres

6 de desembre del 2000, dimecres

7 de desembre de 2000 (pont), dijous

8 de desembre de 2000, divendres

1 de maig del 2001, dimarts

4 de juny del 2001, dilluns

5 de juliol del 2001, dijous

11 de setembre del 2001, dimarts

Vacances de Nadal:

del 23 de desembre de 2000 al 7 de gener del 2001 (ambdós inclosos)

Vacances de Setmana Santa:

del 7 al 16 d'abril del 2001 (ambdós inclosos)

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis de Mestre, Llengua Estrangera (2000)

D'acord amb nou el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat Llengua Estrangera, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives i cada crèdit equival a 10 hores de classe.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optratives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

PRIMER CURS COMÚ	C.A.	Quadrimestre Grup B (tarda)	Quadrimestre Grup D (tarda)
Didàctica General	10,5	Anual	Anual
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	Anual	Anual
Educació Artística i la seva Didàctica	13,5	Anual	Anual
Llengua, Literatura i la seva Didàctica	12	Anual	Anual
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	1r	1r
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	2n	1r
Teories i Institucions Contemporànies en Educació	6	1r	2n
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	2n	2n

Pla d'Estudis 1992

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat Llengua Estrangera, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives i cada crèdit equival a 10 hores de classe. Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals:	142,5 crèdits
Matèries Obligatòries:	25,5 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

SEGON CURS (Pla 1992)	C.A.	Grup B (tarda)
Llengua i Didàctica de la Llengua II	6	Anual
Idioma Estranger i la seva Didàctica I (Ll. Anglesa)	9	Anual
Lingüística	4,5	Anual
Fonètica (Llengua Anglesa)	4,5	Anual
Literatura Infantil	4,5	3r
Psicologia Educativa	4,5	3r
Pràctiques II	13,5	3r
Sociologia de l'Educació	4,5	4t

TERCER CURS (Pla 1992)	C.A.	Grup B (tarda)
Educació i Societat en Canvi	6	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	9	Anual
Idioma Estranger i la seva Didàctica II (Llengua Anglesa)	10,5	Anual
Pràctiques III	16	5è
Organització del Centre Escolar	4,5	5è
Educació Física i la seva Didàctica	4,5	6è

Assignatures obligatòries de primer curs (Pla 2000)

Didàctica General

PROFESSORAT: Ramon SITJÀ i DOMÈNECH
Neus SOL i MAURI

Assignatura anual. 10,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola, a través de la realització de pràctiques.

c) Conèixer, aplicar i jutjar estratègies, metodologies i recursos que permetin afrontar aquest procés.

Aquests aspectes impliquen posar en contacte els estudiants amb la realitat escolar amb l'ajuda de coneixements científics i culturals, i amb instruments pràctics tot entenent l'escola com un fenomen educatiu complex que es relaciona amb l'entorn social i amb les diverses expressions de la vida quotidiana.

Impliquen també una coordinació d'estratègies de treball interdisciplinari connectades als diversos treballs i iniciatives pedagògiques que duen a terme els estudiants en aquesta assignatura i en les altres que cursen durant el primer i segon quadrimestre. S'establiran, doncs, propostes de treball conjunt amb la resta d'assignatures que coincideixin en els mateixos quadrimestres.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que l'estudiant cal que relacioni per entendre de quina manera el docent organitza la seva pràctica.

1. Introducció

1.1. Què és la Didàctica?

1.2. Acció educativa

2. Les finalitats educatives

2.1. Necessitats educatives de la societat actual

2.2. Finalitats de l'educació avui

3. L'escola

3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.

3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu

3.3. Models d'escola

4. Fer de mestre

4.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives

4.2. L'equip de mestres

4.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar

4.4. La tutoria

5. L'infant i el grup-classe

5.1. Atenció a la diversitat

- 5.2. Agrupament d'alumnes
- 5.3. L'ambient de classe :
 - 5.3.1. Relacions mestre/alumnat
 - 5.3.2. Relacions entre alumnat
- 6. Currículum escolar i avaluació
 - 6.1. Models d'ensenyament/ aprenentatge i currículum
 - 6.2. El currículum com a procés de presa de decisions
 - 6.3. Anàlisi dels components del currículum
 - 6.4. Paper de l'avaluació a l'escola
- 7. Tema Transversal: Estratègies per ensenyar i aprendre
Aquest tema es treballarà al llarg del curs a través del projecte de recursos didàctics per treballar a l'aula:
 - 7.1. Recursos educatius
 - 7.2. Metodologies de treball a l'aula
 - 7.3. Planificació didàctica. Sequències didàctiques
- 8. L'estada a l'escola: observació de la pràctica d'aula
Els diferents temes del curs treballaran elements de reflexió per estudiar:
 - 8.1. Característiques dels infants, relacions dins del grup
 - 8.2. Relacions mestres-alumnat
 - 8.3. Metodologies i estratègies didàctiques

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionatge de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar també que des de l'assignatura de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola. Durant aquest període s'utilitzaran tècniques d'observació que ajudin a descriure aspectes relatius a la vida d'un centre. En el moment oportú es facilitarà bibliografia específica per a cada tema i, si s'escau, es distribuïran materials fotocopiats.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites.
- Realització d'una Reflexió Personal Individual que reculli les idees clau de cada tema establint relacions amb les diferents fonts d'informació treballades: lectures, experiències viscudes, aspectes de la vida quotidiana.
- Realització d'un Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre un tema relacionat amb el programa de l'assignatura. Aquest treball s'haurà d'exposar a la classe.
- Es valorarà també la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. et al. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*, Madrid: Aprendizaje: Visor, 1994.
- Calatayud, E.; Palanca, O. *L'avaluació a l'educació primària*, Valencia: Octaedro, 1994.
- Cano, M. I., Lledó, A. *Espacio, comunicación y aprendizaje*, Sevilla: Díada, 1995.
- Carlson, J. Thorpe, C. *Aprender a ser maestro*, Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Cela, J; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Coll, C. et al. *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Aula XXI, 1992.

- Connell, R. W. *Escuelas y justicia social*, Madrid: Morata, 1997.
- Egan, K. *Fantasia e imaginación: su poder en la enseñanza*, Madrid: MEC/Morata, 1994
- Elliot, J. *Práctica recerca i teoria en educació*, Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Franch, J. et al. *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992
- Nova, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Rosales, C. *Didáctica. Núcleos fundamentales*, Madrid: Narcea, 1988.
- Rué, J. El treball cooperatiu. *L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general. Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado*, Madrid: Morata, 1994.
- Torrents, *Aprender a enseñar a aprender*, Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La práctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes "Guix", "Cuadernos de Pedagogía" "Aula" i "Perspectiva Escolar".

Psicologia de l'Educació i Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Anna PUJOL i COSTA
Àngel SERRA i JUBANY

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Aquesta assignatura es proposa vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

L'objectiu d'aquesta assignatura és el de conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La Psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nouat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
 - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
 - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
 - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
 - Desenvolupament físic i psicomotor
 - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
 - Desenvolupament del llenguatge
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
 - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
 - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament psicosexual
 - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
 - Capacitat intel·lectual
 - Motivació
 - Mètodes d'ensenyar a pensar
 - Personalitat
 - Interacció professor/a-estudiant
 - Estructura i processos de l'aula
 - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills

- Fites i estratègies de socialització entre pares i fills
- Les relacions entre germans
- L'estimulació afectiva i cognitiva
- Família i escola: pares i professors

11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

5 % - Assistència i participació a les classes

10 % - Ressenya d'un llibre de psicologia del desenvolupament o de psicologia educativa.

60 % - Dues proves escrites, una en cada quadrimestre referents a:

- . Contingut del temari.

- . Lectura obligada de dos llibres, un de Psicologia del desenvolupament (primer quadrimestre) i l'altre de Psicologia educativa (segon quadrimestre).

25 % - Treball d'observació i estudi del procés d'aprenentatge i desenvolupament evolutiu d'un nen o nena.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

Cada estudiant/a haurà de llegir obligatòriament dos llibres, a escollir d'entre els següents àmbits:

1. Àmbit de la Psicologia del desenvolupament

Osterrieth, P.: *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991

Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume, 1997

Triadó, C.: *Psicología evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1998.

2. Àmbit de la Psicologia educativa

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999

Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981

Delval, J. *Crecer y pensar*. Barcelona: Paidós.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Beltran, J. i altres: *Psicología de la educación*. Madrid: Eudema Universidad, 1987.

Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.

Coll, C. ; Marchesi, A.; Palacios, J. (comps.) *Desarrollo psicológico y Educación, I. Psicología evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1990.

Delval, Juan: *Psicología del desarrollo*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.

Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

- Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Palacios, J.; Marchesi, A. i Coll, C. (comp.): *Desarrollo psicológico y educación*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palacios, J. Marchesi, A.; Carretero, M: *Psicología evolutiva 2. Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palmero, F i Fernández-Abascal, E.G. (coords.): *Emociones y salud*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Aníbal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Tapia, J.A.: *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana, 1991.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.
- Woolfolk, Anita: *Psicología educativa*. Mèxic: Prentice Hall, 1999.

Educació Artística i la seva Didàctica
Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORS: Josep VERNIS i BURÉS
Miquel PÉREZ i MAS
Jaume AYATS i ABEYÀ

Troncal obligatòria, 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer les tècniques, els codis i els procediments que permetin a l'estudiant dur a terme una educació a l'aula a través de les expressions musicals, plàstiques i audiovisuals.
- Formar els estudiants per tal que rebin, processin i utilitzin correctament els missatges artístics perquè siguin assumits i duts a la pràctica amb llibertat, d'una manera intel·ligent i crítica.

CONTINGUTS:

Bloc 1 - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.
Repertori:
 - 1.1 Signes generals i llur significat.
 - 1.2 Aspectes rítmics.
 - 1.3 Aspectes mètrics.
 - 1.4 Aspectes melòdics.
 - 1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.
2. Música, cultura i societat:
 - 2.1 Presència de la música en la societat.
 - 2.1.1 Nocions de caire teòric:

Quina presència té la música en el nostre entron. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.
 - 2.1.2 Pràctica:
 - a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.
 - b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.
3. Música: Projecció didacticopedagògica:
 - 3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:
 - 3.1.1 Nocions de caire teòric:
 - 1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.
 - a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.
 - b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.
 - c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la participació; la cooperació.

2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.

3.2.2 Pràctica:

Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:

- 1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.
- 1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.
- 1.3 Límits d'espai.
- 1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.

2. El punt:

- 2.1 El punt com a element gràfic mínim.
- 2.2 El punt en l'espai.
- 2.3 El punt sobre el pla.
- 2.4 Capacitat expressiva del punt.
- 2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.

3. La línia:

- 3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
- 3.2 La línia en l'espai.
- 3.3 La línia sobre el pla.
- 3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.
- 3.5 Divisió dels límits de l'espai.
- 3.6 Línies tancades.
- 3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).

4. El color:

- 4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.
- 4.2 Color matèria (pigmentació).
- 4.3 Colors primaris.
- 4.4 Gammes cromàtiques.
- 4.5 Comportament dels colors.
- 4.6 Exercicis de gradació del color (valors).
- 4.7 Colors càlids i colors freds.
- 4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.

5. Composició:

- 5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
- 5.2 Simetries o asimetries.
- 5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
- 5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.
- 5.5 Composició de formes tancades

6. La matèria:

- 6.1 Possibilitats expressives de la matèria.
- 6.2 Textures.
- 6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.
- 6.4 Composició de textures.

7. El volum:

- 7.1 Volums en l'espai.
- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
 - 8.1 Dimensió.
 - 8.2 Relació en les dimensions.
 - 8.3 Mòdul.
 - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
 - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
 - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
 - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
 - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
 - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3 - AUDIOVISUAL:

- 1. Introducció:
 - 1.1 Concepte d'imatge i comunicació.
 - 1.2 Realitat i representació.
- 2. Tecnologia dels mitjans audiovisuals:
 - 2.1 La imatge fotogràfica.
 - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
 - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
 - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
 - 2.5 La imatge numèrica.
- 3. El llenguatge audiovisual:
 - 3.1 El llenguatge cinematogràfic.
 - 3.2 La narració audiovisual.
 - 3.3 El "dialecte" televisiu.
 - 3.4 L'escriptura audiovisual: el guió.
- 4. Estructura de la producció audiovisual:
 - 4.1 La producció cinematogràfica i videogràfica.
 - 4.2 La producció televisiva.
- 5. Lectura de la imatge:
 - 5.1 Anàlisi de la imatge fixa.
 - 5.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film
 - 5.3 Propostes metodològiques per a l'anàlisi de la imatge publicitària.
- 6. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals:
 - 6.1 El potencial educatiu de la fotografia.
 - 6.2 Didàctica de la imatge en moviment.
 - 6.3 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.
 - 6.4 El vídeo didàctic: característiques.
 - 6.5 Televisió i educació.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració dels coneixements especificats. A més, s'hauran de realitzar exercicis específics per a cada un dels blocs que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'aprovació dels exercicis de cada bloc.

El Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3 constarà d'un treball i d'una prova final.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

- Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.

Bloc 3. Audiovisual:

- Aparici, R; Garcia, A.; Valdívila, M., *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Ferrés, J., *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
Ferrés, J.; Batolomé, A.R., *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
Fontcuberta, J., *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Gubern, R., *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
Martínez Abadía, J., *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, vídeo, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
Pérez, M., *Diccionari dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
Roda, F., Beltran, R., *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
Romaguera, J., et al., *El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
Soler, L., *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Llengua, Literatura i la seva Didàctica

Didàctica de la Llengua i la Literatura

PROFESSORA: Francesc CODINA i VALLS
Teresa PUNTÍ i JUBANY

Anual. 12 crèdits.

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per als seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS:

A. *Escola i aprenentatges lingüístics.*

1. Societat, llengua i escola. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) als usuaris (dialectes).
2. El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors.
3. L'ensenyament del català i en català: visió històrica.
4. Bases psicolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2; l'educació bilingüe i la immersió lingüística.

B. *L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua:*

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular:
 - 1.1 Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació i treball sistemàtic.
 - 1.1.1 Les habilitats lingüístiques en el treball d'ús i comunicació.
 - 1.1.2 La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
 2. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola:
 - 2.1 Punts de partida per al treball de llengua: textos, imatges, jocs, situacions comunicatives, etc.
 - 2.2 Els diferents tipus d'activitats: d'aprenentatge i d'avaluació, orals i escrites, perceptives i productives, obertes i tancades, inductives i deductives, individuals i col·lectives. Seqüències didàctiques, projectes i tallers.
 - 2.3 Les eines bàsiques per al mestre: el folklore, els repertoris de recursos orals i escrits, els aparells audiovisuals i informàtics, els llibres de text, les gramàtiques, els diccionaris i els vocabularis, les revistes especialitzades, etc.
 3. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua:
 - 3.1 El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència.
 - 3.2 La diversitat textual: tipologies textuais, classificació dels textos segons el canal, l'àmbit d'ús, etc.
 - 3.3 Característiques de la llengua oral i de la llengua escrita.
 - 3.4 Anàlisi de produccions orals i escrites.

C. *Les habilitats lingüístiques:*

1. Les habilitats perceptives:
 - 1.1 La comprensió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 1.2 El procés lector i les habilitats implicades en la lectura.

- 1.2.1 La comprensió lectora. El text literari.
- 1.2.2 El treball de lectura a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
2. Les habilitats productives:
 - 2.1 L'expressió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 2.2 El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
 - 2.2.1 La composició escrita.
 - 2.2.2 El treball d'expressió escrita a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà, d'una banda, en un treball de recerca, i de l'altra, en la valoració de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs i de les proves parcials que s'acordin, les quals poden ser recuperades en un examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Apartat A)

- Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants*, 2 vols. Vic: Eumo Editorial, 1991-1992.
- Artigal, J.M. *La immersió a Catalunya*, Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Edicions 3 i 4, 1997.
- Boix, E; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*, Barcelona: Laia, 1976.
- Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
- Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
- Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ediuoc/Proa, 1998.

Apartat B)

- Bassols, M. i Torrent, A. *Models textuals*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Camps, A. (ed.). *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
- Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
- Codina, F; Coromina, E.; Fargas, A.; Fornols, J. *Llengua i comunicació 3/4*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Coromina, E.; Casacuberta, X.; Quintana, D. *El treball de recerca*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
- Disseny curricular. Ensenyament Primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
- Tusón, J. *L'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1996.

Apartat C)

- Camps, A. et al. *L'ensenyament de l'ortografia*. Barcelona: Graó, 1989.
- Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1985.
- Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D. *La correcció del treball escrit*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

- Cassany, D. *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó, 1993.
- Colomer, T (ed.) *Ajudar a llegir*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Díaz, E i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Jolibert, J. *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó, 1992.
- López del Castillo, L. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/1. Fonètica i ortografia*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/2. Morfologia i sintaxi*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/3. Lèxic i estilística*. Moià: Ed. de l'autor, 1989.
- Serafini, M.T. *Cómo se escribe*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Serafini, M.T. *Cómo se estudia*. Barcelona: Paidós, 1991.
- Solé, I. *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.

Recursos:

- Bassa, R. et al. *Diccionari de mots. El diccionari a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bassa, R. et al. *Lexijocs. El lèxic a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.
- Badia, D., Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bigas, M.; Camps, A.; Milian, M. *Jocs de llenguatge. Jocs d'expressió (2)*. Barcelona: Teide, 1985.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Publicacions periòdiques:

Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura
 COM ensenyar català als adults
 Escola Catalana
 Guix
 Llengua i ús
 Pratiques
 Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORA: Eulàlia COLLELLDEMONT PUJADAS

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació.

1. Concepte d'educació.
 - 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Els components d'una proposta educativa.

Bloc II: Evolució de la pedagogia contemporània.

2. Els antecedents de la pedagogia contemporània.
 - 2.1. El naturalisme.
 - 2.2. El positivisme.
 - 2.3. L'idealisme.
3. Els corrents pedagògics contemporanis.
 - 3.1. L'experimentació i la pedagogia activa.
 - 3.2. La pedagogia com a ciència de l'esperit.
 - 3.3. La pedagogia socialista i marxista.
 - 3.4. Les pedagogies antiautoritàries.
 - 3.5. El moviment de la desescolarització.
4. Les perspectives educatives del segle XXI.
 - 4.1. L'educació i la crisi de la modernitat.
 - 4.2. Les noves tendències pedagògiques. La presència de la pedagogia crítica, l'ecologisme i el pacifisme en les propostes educatives actuals.
 - 4.3. L'educació en la societat de la informació. L'educació permanent.

Bloc III: Les institucions educatives, ahir i avui.

5. La institució escolar.
 - 5.1. El desenvolupament dels sistemes educatius.
 - 5.2. La construcció social de l'espai i el temps escolars.
6. Els subjectes de l'educació.
 - 6.1. La infància a l'època contemporània.
 - 6.2. La formació dels mestres.
 - 6.3. El paper de la comunitat educativa.
7. La construcció del coneixement escolar.
 - 7.2. L'educació intel·lectual.
 - 7.3. L'educació ètica.
 - 7.4. L'educació estètica.
 - 7.5. L'educació física.
8. L'educació fora de l'escola.

8.2. La família i els altres agents de socialització.

8.3. La ciutat educativa.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

b) Treballs individuals:

1) Lectura i comentari individual d'un llibre a escollir entre els que es proposen a la bibliografia com a llibres de lectura.

2) Redacció d'un assaig (6-8 pàgs.) sobre algun dels temes treballats a classe.

c) Comentaris de text i activitats de classe: Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de text que seran avaluats de forma individual.

d) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels dos treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Comentaris de text, activitats i participació a la classe	3
-Treball escrit sobre la lectura d'un llibre	3
-Assaig	4
Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

El dia fixat per a l'assignatura en el calendari oficial d'exàmens caldrà presentar-se obligatòriament per mantenir una entrevista individual amb el professor.

BIBLIOGRAFIA:

a) Llibres de lectura:

Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1995.

Ferrer i Guàrdia, F. *L'escola moderna*. Vic: Eumo Editorial, 1990.

Ferrière, A. *L'autonomia dels escolars*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Freinet, C. *Per l'escola del poble*. Vic: Eumo Editorial, 1995.

Freire, P. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, 1987.

Kant, I. *Sobre Pedagogia*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.

Locke, J. *Pensaments sobre l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Makarenko, A. *Poema pedagògic*. Madrid: Akal, 1985.

Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.

Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1987.

Neill, A.S. *Summerhill*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Reimer, E. *La escuela ha muerto*. Barcelona: Guadarrama, 1981.
- Trilla, J. *Aprender, lo que se dice aprender... Una teoría alfabética de la educación*. Barcelona: Octaedro, 1998.
- Xirau, J. *Pedagogía i vida*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Alumnes de l'escola de Barbiana. *Carta a una mestra*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- b) *Llibres de consulta*:
- Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
- Borrás, J.M. (dir.). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos sociales, 1996.
- Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
- Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- De Puelles, M. *Educación e ideología en la España contemporánea*. Madrid: Tecnos, 1999.
- Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998
- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Echeverría, J. *Los señores del aire: Telépolis y el tercer entorno*. Barcelona: Destino, 1999.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
- Lévy, P. *La cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: Proal/ Universitat Oberta de Catalunya, 1998.
- Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los «métodos activos» a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Navarro, R. *La escuela y el maestro en la España contemporánea (1810-1939)*. Barcelona: Textos Universitarios "Sant Jordi", 1998.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació

PROFESSORA: Marta MARIMON i MARTÍ

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura troncal Fonaments Informàtics i Audiovisuals desplega en el marc del pla d'estudis de la formació de mestre un conjunt d'actuacions de formació en informàtica educativa amb la finalitat de:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equips informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, bases de dades, full de càlcul).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació, a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. La Tecnologia de la Informació i de la Comunicació a la societat:
 - 1.1 Impacte de la TIC a la societat actual.
 - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1 El processador de textos.
 - 1.3.2 El full de càlcul.
 - 1.3.3 La base de dades.
 - 1.3.4 L'editor gràfic.
 - 1.3.5 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
 - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
 - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
 - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
 - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
 - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
 - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
 - a) Com a objecte d'estudi.
 - b) Com a recurs per a l'aprenentatge.
 - c) Repercussions en els projectes de centre.
 - 2.3 La TI a l'aula:
 - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
 - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
 - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

AVALUACIÓ:

Per aprovar l'assignatura caldrà superar una prova individual que es farà al final del quadrimestre.

BIBLIOGRAFIA:

- Monogràfic: "Nuevas Tecnologías y Educación Especial". *Comunicación y Pedagogía*, 1998, núm. 150.
- Monogràfic: "L'escola i la societat de la informació". *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 19-38.
- Bartolomé, Antonio R. "Los ordenadores en la enseñanza están cambiando". *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, Xavier i altres "Noves tecnologies i atenció a la diversitat". *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Cebrián, Juan Luís. "La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació". *Barcelona Educació*, 1999, núm. 4, p. 12-13.
- Dalmau, Saül. "L'ús dels mitjans informàtics a l'escola primària". *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Ferrés, Joan.; MARQUÈS, Pere. (coords.) *Comunicación educativa y nuevas tecnologías*. Barcelona: Praxis, 1996.
- Gallego, Domingo J.; ALONSO, Catalina M.; CANTÓN, Isabel. (coords.) *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Grané, M. "¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?" *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Martí, Eduardo. *Aprender con ordenadores en la escuela*. Barcelona: ICE-Universitat de Barcelona/Horsori, 1992.
- Moral, José Manuel.; et al. "Sistemas Multimedia en la Enseñanza". *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, Montserrat. "Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información". *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Navarro, Eulàlia. "Análisis de productos multimedia educativos". *Comunicación y Pedagogía*, 1999, núm. 157, p. 36-39.
- Poole, Bernard, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: McGraw Hill, 1999.
- Quintana, Jordi. "La dulce tecnología". *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, Jordi. "Multimèdia: què i per a què", *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.
- San José, Carlos. (coord.) *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona, Horsori, 1994.
- Squires, David; Mcdougall, Anne. *Cómo elegir y utilizar software educativo*. Madrid: Morata, 1997.

WEBS RECOMANADES:

- Programa d'Informàtica Educativa (PIE)*: <http://www.xtec.es>
- Ministerio de Educación y Cultura, Programa de Nuevas Tecnologías de la Información y de la Comunicación (PNTIC)*: <http://www.pntic.see.mec.es>
- Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació (IMEB)*: <http://www.bcn.es/IMEB>
- Unesco*: <http://www.unesco.org>
- Pangea, Rosa Sensat*: <http://www.pangea.org>
- Revista Mitjans*: <http://www.bcn.es/tjussana/mitjans>
- Intercambiar información y experiencias en educación especial*:
<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>
- Aula Virtual - Recursos Educativos para Maestros y Profesores*: <http://www.nalejandria.com/>
- Redinet, sistema documental automatitzat centrat en la informació educativa*: <http://www.mec.es/redinet/>
- Base de dades de recursos educatius*: <http://www.telar.org/sala4.htm>
- Hiperespiral. Tecnologies i Educació*: <http://www.pangea.org/org/espiral/>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORS: Josep CASANOVAS I PRAT
Jacint TORRENTS I BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa tractar el medi de manera interdisciplinària, tractant alguns dels principals elements temporals, espacials, materials, biològics i humans que formen part del medi. Es tracta que l'estudiant assoleixi un domini ampli sobre els principals aspectes que formen part del medi, d'una banda perquè tingui un bon domini dels temes que es tracten a l'escola en les àrees de socials i naturals, i d'altra banda perquè assoleixi un coneixement cultural suficient per poder desenvolupar la professió de mestre. Els temes a tractar s'exemplificaran en l'àmbit català, perquè és el medi més proper als estudiants, però tenint en compte que forma part d'un conjunt més ampli.

CONTINGUTS

1. El coneixement del medi.
 - 1.1. El medi com a sistema.
 - 1.2. La ciència en l'estudi del medi.
 - 1.3. El coneixement del medi a l'escola.
2. L'espai i temps.
 - 2.1. La construcció social de l'espai i el temps.
 - 2.2. Unitats de mesura del temps
 - 2.3. El temps històric i social.
 - 2.4. La percepció de l'espai.
 - 2.5. La representació cartogràfica.
3. Matèria i Vida.
 - 3.1. Origen i organització de l'Univers.
 - 3.2. La Terra.
 - 3.3. Materials i energia.
 - 3.4. Sistemes vius.
4. Societat i Cultura.
 - 4.1. Evolució humana i tecnologia.
 - 4.2. La població.
 - 4.3. Les activitats humanes.
 - 4.4. L'organització política.
5. Estudiem el medi.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en treballar el programa a partir de les explicacions del professor i la participació dels estudiants en diverses activitats didàctiques a l'aula. També es faran dues sortides fora de l'aula. Caldrà realitzar lectures obligatòries i altres activitats.

AVALUCIÓ:

Una prova escrita (60%). Un dossier d'avaluació sobre els diferents apartats del temari (20%). Un treball de curs (20%).

BIBLIOGRAFIA:

- Anguita, F. *Origen e historia de la Tierra*. Madrid: Rueda, 1988.
- Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.
- Biosfera*. Vol 1 a 11. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1993-1998.
- Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.
- Calaf, R i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.
- Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- Claxton, G. *Educar mentes curiosas. El reto de la ciencia en la escuela*. Madrid: Visor, 1994.
- Cloud, P. *El cosmos, la Tierra y el hombre: Breve història del Universo*. Madrid: Alianza, 1981.
- Coneixement del medi natural. Actualització científica*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Ferreres, E.; Llorens, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Grup Promotor, 1989.
- Folch, R. *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona: Ketres. 1981.
- García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata. 1998.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Història Natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1986-1992.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.
- Lovelock, J. *Las edades de Gaia. Una biografía de nuestro planeta vivo*. Tusquets. 1995
- Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Simposium de didáctica de las ciencias sociales*. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.
- Trepat, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trepat, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Trilló, T. *Didáctica de les ciències naturals*. Biologia. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Matemàtica i la seva Didàctica

PROFESSOR: Pau CASAÑAS i XURIACH.

Quadrimestral. 4,5 crèdits. (3 teòrics i 1,5 pràctics)

OBJECTIUS:

- 1.- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària, i al mateix temps un domini dels continguts bàsics que la integren.
- 2.- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- 3.- Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS:

- 1.- L'educació matemàtica
 - 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
 - 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
 - 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
 - 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
 - 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.
- 2.- La Lògica a l'escola
 - 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
 - 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
 - 2.3. Les agrupacions. Jocs "del sí i del no" amb una i amb dues qualitats.
 - 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
 - 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.
- 3.- Nombres i operacions
 - 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
 - 3.2. Relacions entre nombres.
 - 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
 - 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
 - 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
 - 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
 - 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
 - 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
 - 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
 - 3.10. Múltiples i divisors.
- 4.- Problemes
 - 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
 - 4.2. Tipologies de problemes.
 - 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
 - 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.
- 5.- Geometria
 - 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
 - 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.

- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques
 - 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
 - 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
 - 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
- 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
 - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
- 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
 - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
 - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques en aquest sentit, per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Llibres

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bermejo, V. *El niño y la aritmética*. Barcelona: Paidós, 1990.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Castro, E. i Rico, L. *Números y operaciones. Fundamentos para una aritmética escolar*. Madrid: Síntesis,

1987.

- Codina, R., Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Corbalán, F. *La matemàtica aplicada a la vida quotidiana*. Barcelona: Graó, 1995.
- Dienes, Z.P. *La lògica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. et al. *Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Freinet, C. i Beaugrand, M. *L'ensenyament del càlcul*. Barcelona: Laia, 1977.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética I*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1982.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética II*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1992.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética III*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1995.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982
- Piaget; j. i Inhelder, B. *El desarrollo de las cantidades en el niño*. Barcelona: Nova Terra, 1971.

Revistes

- *Biaix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- "Didàctica de les Matemàtiques i les Ciències", *Educar: Revista del Departament de Pedagogia i Didàctica*. Vol. 17, 1990.
- *L'Escaire: revista de didàctica de les Matemàtiques*. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas*. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno: revista de didáctica de las matemáticas*. Barcelona: Graó Educación, 1994.

Assignatures obligatòries de primer curs (Pla 1992)

Morfosintaxi i Semàntica (Llengua Anglesa)

PROFESSORA: Núria MEDINA i CASANOVAS

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Adquisició d'un ús precís de la llengua, tant oral com escrita, però donant un especial èmfasi a la llengua escrita.

Estudi de cadascuna de les parts de l'oració i estructura general de la frase. Combinació i transformació de frases per aprendre a escriure redaccions.

CONTINGUTS:

1. Noun.
 - 1.1. Number.
 - 1.2. Gender.
 - 1.3. Case.
2. Pronoun.
3. Adjective.
 - 3.1. Comparatives.
 - 3.2. Superlatives.
 - 3.3. Order. Position.
4. Adverb.
 - 4.1. Comparison.
 - 4.2. Order. Position.
5. Prepositions.
6. Verb.
 - 6.1. Tense revision.
 - 6.2. Gerund/Infinitive.
 - 6.3. Active/Passive.
 - 6.4. Reported Speech.
 - 6.5. Conditional.
7. Composition writing.
 - 7.1. Description.
 - 7.2. Discussion
 - 7.3. Narrative
 - 7.4. From note to text.
8. Listening and speaking. Watching films.
9. Reading short stories and modern literature.
10. Vocabulary.
11. Taking notes from a conference.

AVALUACIÓ:

Durant el curs es faran controls dels diferents apartats:

Writing composition: sis redaccions, dues per trimestre a casa i una per trimestre a classe: composition exam.

Reading short stories and modern literature: test.

Attending and taking notes from a conference.

Listening test.

Aquests controls significaran el 40% de la nota final.

Hi haurà un primer parcial (febrer) i un segon parcial (juny). Els estudiants que suspenguin el primer parcial podran presentar-se a l'examen final de juny. En cas de suspendre el segon parcial l'estudiant s'haurà de presentar pel setembre de tota l'assignatura.

MATERIALS:

Llibres de text:

Louise Hashemi with Raymond Murphy. *English Grammar in use Supplementary Exercises*. Cambridge University Press.

John & Liz Soars. *Headway Upper Intermediate*. Oxford English, 1987.

BIBLIOGRAFIA:

Collins Cobuild English Grammar. Collins, 1990.

Murphy, Raymond. *English Grammar in Use*. Cambridge University Press, 1985.

B. J. Thomas, *Advanced Vocabulary and Idioms*. Nelson, 1991.

B. Rudzka, J. Channell and others. *The words you Need*. Macmillan, 1981 (15, 1991).

J. Allsop & L. Woods. *Making Sense of Idioms*. Cassell, 1990.

D. Bolton & N. Goodey. *English Grammar in Steps*. Richmond, 1996.

Diccionaris:

Larouse Moderno. Español-Inglés / Inglés-Español. Larousse, 1991.

Diccionari Anglès-Català / Català-Anglès. Barcelona: Gran Enciclopèdia Catalana, 1983.

Word Selector Anglès-Català. Cambridge University Press, 1995.

Longman Language Activator: the world's first production dictionary. Longman, 1993.

Revistes

Speak up.

Taller d'Expressió Oral i Escrita

Quadrimestral, 3 crèdits.

OBJECTIUS:

L'objectiu del taller és millorar la capacitat d'expressió oral i escrita dels estudiants, tenint en compte les principals necessitats comunicatives dels futurs mestres en el marc educatiu i social.

CONTINGUTS:

1. Introducció: Text i context:

- 1.1. Usos lingüístics i situacions comunicatives.
- 1.2. Emissor, objectius, funcions i destinatari/s del text.
- 1.3. Coherència i cohesió del text.
- 1.4. Text oral i text escrit.
- 1.5. Tipologia textual: característiques més rellevants dels diferents tipus de text.
- 1.6. El procés d'elaboració del text: la producció de les idees, la producció del text, les revisions.
- 1.7. Eficàcia del text: adequació, correcció i capacitat expressiva del llenguatge.

2. Pràctiques d'expressió oral i escrita

2.1. Text descriptiu:

- 2.1.1. Observació i anàlisi de models.
- 2.1.2. Redacció de textos breus: descripcions de persones, llocs, objectes i processos.

2.2. Text narratiu:

- 2.2.1. Observació i anàlisi de models.
- 2.2.2. Redacció de textos breus. Notícia, crònica, anècdota, acudit, nota biogràfica.
- 2.2.3. Adaptació lingüística, estructural i argumental d'un conte o cançó a partir de la versió original.
- 2.2.4. Activitat oral (individual): Creació i exposició oral d'un conte elaborat a partir d'alguna de les tècniques descrites per G. Rodari a *Gramàtica de la fantasia*.

2.3. Text expositiu:

- 2.3.1. Observació i anàlisi de models
- 2.3.2. Redacció de textos breus: resum, definició, informe, recensió breu.
- 2.3.3. Elaboració i redacció d'un treball acadèmic: recensió, comentari o estudi.
- 2.3.4. Activitat oral (en grups): exposició de caràcter divulgatiu sobre un tema d'interès general, amb l'elaboració prèvia d'un guió-resum i de materials de suport (esquemes, gràfiques, il·lustracions, etc).

2.4. Text argumentatiu:

- 2.4.1. Observació i anàlisi de models.
- 2.4.2. Redacció de textos breus: carta al director, escrits de queixa, protesta, petició o justificació.
- 2.4.3. Redacció d'un text en forma d'article d'opinió sobre un tema polèmic o controvertit.
- 2.4.4. Activitat oral (en grups): debats sobre temes polèmics.

2.5. Text instructiu:

- 2.5.1. Observació i anàlisi de models.
- 2.5.2. Redacció de textos breus: enunciats d'exercicis d'aprenentatge, recepta, guia, instruccions.
- 2.5.3. Activitat oral (individual: Instruccions per a la realització d'un joc, una acció, un dibuix, etc).

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El treball consistirà en l'observació i en l'anàlisi de models representatius de diversos tipus de text, i en la re-

alització d'exercicis i d'activitats d'expressió oral i escrita. L'avaluació serà continuada i es basarà en la valoració progressiva de les diverses activitats realitzades al llarg del curs. Atès el caràcter de taller de l'assignatura, és indispensable la participació en el treball a l'aula i la realització de *totes* les pràctiques programades. Qualsevol exercici o treball amb problemes de normativa no podrà ser avaluat (el límit màxim d'errors tolerat és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

BIBLIOGRAFIA:

- Articles de didàctica de la llengua.* «La diversitat discursiva». Barcelona: abril de 1995.
- Auladell, J.; Figuerola, J. *Llançar-se a escriure*. Barcelona: Sírius, 1989.
- Azevedo, MM *La parla i el text*. Lleida: Pagès editors, 1996
- Badia, D.; Vila, M.; Vila, N. *Jocs de ploma. Propostes per a l'expressió escrita*. Barcelona: Graó, 1988.
- Badia, D.; Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Balcells, J.; Coromina, E. *Papers de comunicació*. Barcelona: Teide, 1989.
- Bassa, R. i altres. *Textual. Introducció a les tècniques de narració*. Mallorca: Editorial Moll, 1993.
- Camps A. i altres. *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *Escriure (I, II, III)*. Barcelona: Cruïlla, 1989.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *44 exercicis per a un curs d'expressió escrita*. Barcelona: Graó, 1991.
- Cassany, D. *Descriure, escriure*. Barcelona: Empúries, 1987.
- Cassany, D. *Reparar l'escriptura: didàctica de la correcció de l'escrit*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona; Editorial Graó, 1993.
- Cassany, D. i altres. *Cop d'ull*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Castellà, J. M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Com ensenyar llengua als adults*, suplement núm. 8, octubre de 1991.
- Cor, M. Pilar. *Escriure bé*. Barcelona: Edicions 62, 1996.
- Coromina, E. *El 9 Nou. Manual de redacció i estil*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Coromina, E. *Explicar mots i fets*. Barcelona: Teide, 1988.
- Coromina, E. *Tècniques d'escriptura*. Barcelona: Teide, 1991.
- Cuadernos de Pedagogía*, núm. 216, 1993.
- Díaz, E.; Faro, M.; Martí, F. *Llegir per aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Guix*, núm. 147, gener de 1990.
- Levinson, S. *Pragmàtica*. Barcelona: Teide, 1989.
- Macià, J. *Lliguem mots*. Barcelona: Teide, 1993.
- Mestres, J.M. et al. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Pou, R. i Vera Í. *Eines per escriure: taller de llengua I*. Barcelona: Octaedro, 1995.
- Pou, R. i Vera Í. *Eines per escriure: taller de llengua II*. Barcelona: Octaedro, 1996.
- Rodari, G. *Exercicis de fantasia*. Barcelona: Columna, 1985.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Serafini, M. T. *Como redactar un tema*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Serafini, M. T. *Como se escribe*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Soler, I. i Trilla, M. R. *Les línies del text: introducció a les tècniques narratives*. Barcelona: Editorial Empúries, 1989.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Tusón, J. *Introducció a la lingüística*. Barcelona: Columna, 1994.

Assignatures obligatòries de segon curs

Llengua i Didàctica de la Llengua II

PROFESSOR: Francesc CODINA i VALLS

Quadrimestral. 6 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura està orientada a descriure les habilitats d'escoltar, parlar, llegir i escriure com a punt de partida per a reflexionar sobre el tractament que han de tenir a l'escola en el marc d'un ensenyament comunicatiu de la llengua. D'altra banda, també pretén plantejar l'articulació del treball sistemàtic de llengua a l'entorn del treball global d'ús i comunicació.

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics bàsics que els permetin d'entendre i de prendre consciència de la complexitat de les quatre habilitats lingüístiques i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequades per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola. També es pretén que els estudiants adquireixen conceptes, estratègies, tècniques i recursos per a plantejar el treball sistemàtic de gramàtica i de lèxic.

CONTINGUTS:

1. L'enfocament comunicatiu de la llengua:
 - 1.1. Ús i comunicació.
 - Els eixos del treball de llengua: les habilitats lingüístiques i el treball sistemàtic.
 - El disseny curricular.
 - 1.2. La lingüística del text com a marc teòric per a l'ensenyament aprenentatge de la llengua.
 - Els tipus de text.
 - Característiques del text: adequació, cohesió i coherència.
2. Les habilitats perceptives:
 - 2.1. Característiques de la llengua oral i de la llengua escrita.
 - Trets específics i trets comuns.
 - 2.2. La comprensió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 2.3. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura.
 - La comprensió lectora.
 - El treball de lectura a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
3. Les habilitats productives:
 - 3.1. L'expressió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 3.2. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
 - El treball d'expressió escrita a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
4. Aspectes del treball sistemàtic de llengua:
 - 4.1. La gramàtica.
 - El concepte de gramàtica a l'educació primària.
 - El treball de gramàtica a l'escola: programació, activitats i recursos.
 - 4.2. El lèxic i la semàntica.
 - Conceptes bàsics.

El treball de lèxic i semàntica a l'escola: programació, activitats i recursos.

5. Recursos per al treball de llengua:

- 5.1. Punts de partida per al treball de llengua a l'escola: textos orals i escrits de tipologia diversa, imatges, situacions comunicatives, etc.
Explotació i limitacions.
- 5.2. Els diferents tipus d'activitats: d'aprenentatge i d'avaluació, orals i escrites, perceptives i productives, obertes i tancades, inductives i deductives, individuals i col·lectives, etc.
- 5.3. Les eines bàsiques per al treball de llengua: el folklore, els repertoris de recursos orals i escrits, els llibres de text, les gramàtiques, els vocabularis i els diccionaris, les revistes especialitzades, els mitjans audiovisuals i informàtics, el treball per projectes, els tallers, etc.

AVALUACIÓ:

El programa de l'assignatura es portarà a terme mitjançant l'exposició dels diferents temes per part del professor a classe i la participació dels estudiants a través de la realització i posterior discussió d'exercicis puntuals així com de lectures d'articles diversos.

Caldrà també la lectura d'una monografia i la realització d'un treball de recerca. Les característiques d'aquest treball, així com el calendari de realització, es concretaran a l'inici de curs.

L'avaluació es realitzarà a partir de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs, del treball de recerca i de les proves parcials que s'estableixin, les quals podran ser recuperades en un examen final. Els estudiants que no hagin superat les pràctiques de curs hauran de respondre al corresponent apartat suplementari de l'examen final.

No hi haurà proves específiques de normativa. Qualsevol prova, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada dels escrits).

BIBLIOGRAFIA:

- Ayats, M.; Bernal, C.; Codina, F. i Fargas, A. *Primer Diccionari*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Ayats, M.; Bausells, A.; Bernal, C.; Codina, F. i Fargas, A. *Cercamots del Primer Diccionari*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bassa, R. i altres. *Diccionaris. Els diccionaris a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bassa, R. i altres. *Lexijocs. El lèxic a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bernal, M. C. i Codina, F. Introducció al maneig del diccionari, dins *Unitats de programació, CM d'E. Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1994.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1985.
- Camps, A. (ed.). *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Camps, A. (coord.) *Context i aprenentatge de la llengua escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1987.
- Cassany, D. *La correcció del treball escrit*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D. *Reparar l'escrit*. Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1999.
- Castellà, J. M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
- Codina, F.; Coromina, E.; Fargas, A. i Fornols, J. *Llengua i Comunicació 3 i 4*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Colomer, T. (ed.). *Ajudar a llegir*. Barcelona: Barcanova, 1992.

- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Díaz, E. i altres. *Llegir per aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Disseny curricular. Ensenyament primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- López del Castillo, L. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
- Serafini, M.T. *Cómo se escribe*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
- Siguan, M. *La enseñanza de la lengua por tareas*. Barcelona: ICE/Horsori, 1995.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Vilà, N.; Vilà, M. *Joc de ploma*. Barcelona: Graó, 1988.
- Vilà, N. *Tècniques d'expressió escrita. Cicles inicial i mitjà*. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat, 36, 1987.
- Vilà, N. *La diversitat de la llengua escrita: usos i funcions*. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat, 42, 1990.

Publicacions periòdiques:

Articles de Didàctica de la Llengua i la Literatura

Com Ensenyar Llengua

Escola Catalana

Guix

Llengua i Ús

Pratiques

Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

Idioma Estranger i la seva Didàctica I (Llengua Anglesa)

PROFESSORES: Marta COROMINAS i SALOM
Núria MEDINA i CASANOVAS

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Aquest curs està destinat a la programació d'unitats didàctiques dirigides a estudiants de primària utilitzant els diversos recursos i materials educatius.

El programa també inclou la pràctica de les diferents habilitats per a l'aprenentatge de la llengua anglesa i l'aprofundiment en la seva gramàtica.

CONTINGUTS:

1. Ice-breaking activities:
 - a) How to increase the pupils' concentration span.
 - b) How to motivate the students.
2. Listening activities:
 - a) Listening to each other.
 - b) Listening to the teacher.
 - c) Using the video and cassette player.
 - d) Exploiting songs for language learning.
 - e) Types of listening
 - f) Successful listening comprehension
3. Speaking activities:
 - a) Role-play.
 - b) Pair work.
 - c) Group work.
 - d) How to make children speak.
 - e) Using cuisenaire rods.
4. Reading activities:
 - a) Working with fairy tales
 - b) Mixed-ability activities.
 - c) Exploiting easy readers. A reading project
 - d) Reading approaches
5. Writing activities:
 - a) Helping children write.
 - b) Mixed-ability activities.
 - c) Controlled, guided and free writing activities
 - d) Different types of dictation.
6. Grammar activities:
 - a) Using games to teach grammar.
 - b) Grammar and communication.
 - c) Using cuisenaire rods.
7. Vocabulary activities:
 - a) Working with stories
 - b) Using flashcards

- c) Vocabulary networks
 - d) How to benefit from translation
8. Pronunciation activities
- a) Dealing with common mistakes
 - b) Using poems, rhymes and chants
 - c) Recognizing sounds
 - d) Sounds and spelling

AVALUACIÓ:

L'avaluació constarà de dos controls: un examen escrit i una presentació oral. Cadascun d'ells representa el 50% de la qualificació global.

En cas de no presentar-se o no aprovar algun dels controls durant el curs, els estudiants tindran dret a un examen final de la part o les parts pendents durant la convocatòria de juny.

BIBLIOGRAFIA:

Diccionari català-anglès, anglès-català. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 1983.

Cambridge Word Selector anglès-català. C.U.P 1995.

Gray, K. *Jet Primary Teachers' Resourcebook 1 and book 2'.* Delta Publishing, Scholastic Inc., 1997

Phillips, S. *Young Learners.* Oxford English, 1994.

Murphy, R. *English Grammar in Use.* C.U.P. 1994.

Scott, W. A. & Ytreberg, L. H. *Teaching English to Children.* Longman, 1994.

Swan, M. *Practical English Usage.* Oxford, 1995.

Revistes:

Practical English Teaching.

APAC of News.

Fonètica

PROFESSORA: Anna VALLBONA i GONZÁLEZ

Anual. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

- Distingir els diferents sons de la llengua anglesa.
- Establir una relació entre *spelling* i pronunciació.
- Identificació, estudi i correcció dels errors més habituals dels catalano/castellanoparlants.

CONTINGUTS:

1. The phonemic alphabet: vowels, consonants and diphthongs.
2. Different English sounds:
 - 2.1. Long and short vowels.
 - 2.2. Diphthons.
 - 2.3. Consonants.
 - 2.4. Consonant clusters.
 - 2.5. The ə sound (schwa).
 - 2.6. Spelling and pronunciation.
 - 2.7. Silent letters and silent syllables.
3. Stress:
 - 3.1. In simple words.
In compound words.
 - 3.2. In words ending in -sion/-tion
 - ous
 - ed/-ing
 - ness/-less
 - able/-ably
 - al/ -ally.
4. Homophones and homographs.
5. Words often confused because of their pronunciation.
6. Intonation and sentence stress:
 - 6.1. Wh-questions.
 - 6.2. Questions with *or*.
 - 6.3. Sentence stress patterns.
 - 6.4. Rising and falling intonation in questions.
 - 6.5. Making polite requests.
7. Reading and speaking activities.
8. Phonetic transcription.

AVALUACIÓ:

Durant el curs es realitzaran quatre proves: una prova de lectura basada en els coneixements adquirits durant el curs; una prova de transcripció fonètica; una prova oral (conversa/entrevista amb la professora) i una lectura d'un llibre infantil que s'haurà d'enregistrar i entregar. La nota final serà la mitjana de les notes obtingudes en els diferents controls.

Caldrà aprovar tots els controls. En cas contrari, pel juny es farà un examen final on s'inclouran tots els aspectes tractats durant el curs. En cas de suspendre es podrà optar a la convocatòria de setembre.

BIBLIOGRAFIA:

- Abbot, G. *The Teaching of English as an International Language*. Collins, 1981.
- Baker, A. *Tree or Three? An elementary Pronunciation course*. Cambridge University Press, 1987
- Baker, A. *Ship or Sheep? An Intermediate Pronunciation Course*. Cambridge University Press, 1988
- Bowler, B.; Cunnigham, S. *Headway. Intermediate pronunciation*. Oxford University Press, 1990
- Digby, C.; Myers, J. *Making Sense of Spelling and Pronunciation*. Prentice Hall International, 1993.
- Hancock, M. *Pronunciation Games*. CUP, 1995.
- Longman Interactive English Dictionary. The First English Language Teaching Multimedia CD-ROM.
Longman, 1993.
- O'Connor, J.R. *Better English Pronunciation*. Cambridge University Press, 1977.
- Ponsomby, M. *How Now Brown Cow*. Prentice Hall International, 1982.
- Roach, P. *English Phonetics and Phonology. A Practical Course*. Cambridge University Press, 1983
- Trim, J. *English Pronunciation Illustrated*. CUP, 1975.

Lingüística

PROFESSORES: Núria MEDINA i CASANOVAS

Anual. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

1. Introduir al coneixement de la lingüística aplicada a l'ensenyament de segones llengües.
2. Adquirir la terminologia i els conceptes lingüístics bàsics i necessaris per a l'anàlisi gramatical.

CONTINGUTS:

1. Second language acquisition:
 - 1.1. Theories and approaches.
 - 1.2. Factors influencing language learning.
 - 1.3. Input/output.
 - 1.4. Success in language learning.
 - 1.5. The role of the teacher.
 - 1.6. Types of errors.
 - 1.7. What to teach and when.
2. Sentence structure:
 - 2.1. Basic terminology.
 - 2.2. Sentence, clause and phrase.
 - 2.3. Types of sentences:
 - Coordination: Copulative sentences.
 - Disjunctive sentences.
 - Adversative sentences.
 - Subordination: Noun clause.
 - Relative clauses.
 - Adverb clauses.
 - 2.4. Sentence analysis.

AVALUACIÓ:

Es faran dos exàmens parcials corresponents a les dues parts del programa. Hi haurà una prova final de recuperació per a aquells estudiants que hagin suspès les proves parcials.

BIBLIOGRAFIA:

- Corder, S. Error analysis, in J. Allen and Corder (eds.) *The Edinburgh Course in Applied Linguistics*. Vol. 3 Oxford: OUP, 1974.
- Crystal, D. *What is Linguistics?* London: Arnold, 1985.
- Cuenca, M. J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem Edicions.
- Finegan, E.; Besnier, N. *Language its Structure and Use*. London: Harcourt Brace Jovanovich, 1989.
- González, M.; Celaya, M. L. *New Teachers in a New Education System*. P.P.U., S.A., 1992.
- Harner, J. *The Practice of English Language Teaching*. Longman, 1991.
- Krashen, S. D. *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamon Press, 1981.
- Thomas, L. *Beginning Syntax*. Blackwell, 1993.
- Revistes*

Practical English Teaching.
Applied Linguistics.
ELT Journal.
ELTS.

Psicologia Educativa

PROFESSORA: Anna PUJOL i COSTA

Quadrimestral. 4'5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

L'objectiu general de l'assignatura és explorar un seguit de coneixements psicològics que ens ajudin a comprendre el procés d'ensenyament-aprenentatge. Veure de quina manera podem fer servir les variables psicològiques per tal de millorar l'efectivitat del procés d'aprenentatge i de la intervenció educativa. També remarcar l'especial interès que els estudiants sàpiguen analitzar i intervenir, en la mesura que sigui possible, sobre els aspectes emocionals dels alumnes, dels mateixos mestres i dels pares.

CONTINGUTS:

1. Perspectives psicològiques generals de l'aprenentatge.
 - 1.1. Conductual.
 - 1.2. Cognitiva.
 - 1.3. Psicosocial.
 - 1.4. Psicoanalítica.
 - 1.5. Ecològica.
2. Factors i processos bàsics de l'aprenentatge escolar.
 - 2.1. Motivació.
 - 2.2. Emoció.
 - 2.3. Aprenentatge i intel·ligència.
 - 2.4. Personalitat.
 - 2.5. Pensament i llenguatge.
3. Continguts i processos d'aprenentatge.
 - 3.1. Processos cognitius.
 - 3.1.1. Significativitat i funcionalitat de l'aprenentatge.
 - 3.1.2. Aprenentatge significatiu i esquemes de coneixement.
 - 3.1.3. Interactivitat i aprenentatge.
 - 3.2. Processos ambientals.
 - 3.2.1. Aprenentatge cognitiu-social. Determinisme recíproc.
4. Aprenentatge escolar i relacions interpersonals: aspectes emocionals.
 - 4.1. Anàlisi de la situació educativa: etapes 0-3, 3-6 i 6-12 anys.
 - 4.1.1. Necessitats educatives dels infants (d'afectes, d'interacció, de pares, etc.)
 - 4.1.2. Necessitats dels pares.
 - 4.1.3. Necessitats dels equips de mestres. Malestar docent, estrès.
 - 4.2. Relacions de comunicació. Habilitats socials.
 - 4.2.1. Nens-Pares-Mestres.
5. Aspectes pràctics de l'assignatura.
 - 5.1. Representació de situacions educatives que requereixen habilitats de relació i comunicació: filmació, entrenament, discussió.
 - 5.2. Anàlisi de situacions d'aprenentatge. Aspectes psicològics que intervenen (per grups).

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal.

També es porta a terme l'assaig de situacions per a l'aprenentatge de les habilitats socials.

AVALUACIÓ:

La prova d'avaluació constarà de dues parts:

- a) contingut del temari de l'assignatura.
- b) contingut d'un llibre de lectura obligatòria.

La nota final serà la mitjana dels resultats de les dues parts, sempre que totes dues estiguin aprovades.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

Cada estudiant haurà de llegir obligatòriament un llibre a escollir entre els següents:

- Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1986.
- Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.

BIBLIOGRAFIA:

- Ausubel, Novak, H. *Psicología educativa (un punto de vista cognitivo)*. Mèxic: Trillas, 1983.
- Beltrán, J. *Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.
- Beltrán, J.A.; Bermejo, V.; Prieto, M. D.; Vence, D. (eds.). *Intervención psicopedagógica*. Madrid: Pirámide, 1993.
- Coll, C.; Martín, E.; Mauri, T. i altres. *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.
- Garbers, S.; Garbers, M.; Spizman, R. *Portarse bien (soluciones prácticas para los problemas comunes de la infancia)*. Madrid: Medici, 1991.
- Good, T.L.; Brophy, J. E. *Psicología educacional*. Mèxic: Interamericana, 1983.
- Harris, P.L. *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza, 1992.
- Mayor, J. *Psicología de la educación*. Madrid: Anaya: 1985.
- Mayor, J.; Suegas, A.; González, J. *Estrategias metacognitivas. Aprender a aprender y aprender a pensar*. Madrid: Síntesis, 1993.
- Mendez, F. X.; Macia, D.; Oliveres, J. (eds.). *Intervención conductual en contextos comunitarios. I. Programas aplicados de prevención*. Madrid: Pirámide, 1993.
- Michelson, L.; Sugai, D. P.; Wood, R. P.; Kazdin, A. E. *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Orlich, D. C. i altres. *Técnicas de enseñanza*. Mèxic: Limusa/ Noriega Editores, 1995.
- Salzberger-Wittenberg, I.; Henry, G.; Osborne, E. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1989.
- Tapia, J. A. *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana, 1991.
- Whimbey, A. *Decisiones para estimular el pensamiento crítico*. Mèxic: Limusa, 1995.
- Wolfolk, A. E.; McCune, L. *Psicología de la educación para profesores*. Madrid: Narcea, 1983.
- Zabala, A. *La práctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 13,5 crèdits.

OBJECTIUS:

Les pràctiques en el segon any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars. Així mateix, es comencen a plantejar aspectes relacionats amb l'especialitat de l'estudiant que es reforçaran en les pràctiques del tercer any.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, de finals de novembre a primers de febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i s'encarrega de totes aquelles activitats que d'acord amb el mestre puguin dur a terme. És important que l'estudiant es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar de manera que es vagi introduint de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola.

A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. La memòria ha d'incloure els següents apartats:

- Valoració de les pràctiques.
- Anàlisi institucional.
- Estudi del grup-classe i valoració global del cicle al qual pertany.
- Descripció i valoració d'una unitat de treball conduïda pel practicant.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: L'Escola de Mestres disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants de Llengua Estrangera realitzaran les pràctiques a Primària (de 1r a 6è).

Així mateix els estudiants podran realitzar les pràctiques II en una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

En casos específics i personalitzats es podran fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de l'Escola Universitària a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

BIBLIOGRAFIA

- Antúnez, S., i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. M. *La planificación de ciclo i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apologia del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch, J., i altres. *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, p. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992..
- Torrents, M. *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Literatura Infantil

PROFESSORA: Carme RUBIO i LARRAMONA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil Universal (tenir coneixements dels contistes més significatius); sobre la història de la Literatura Infantil Catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i les aplicacions didàctiques a l'escola.

PROGRAMA

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació.
 - 3.2. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore treballables a classe:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. L i G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de B. Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles de Catalunya, de les Illes i del País Valencià.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·ligrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
 - 7.6. Les adaptacions literàries: cinema i televisió.
8. La novel·la d'aventures:

- 8.1. El viatge com a tema literari.
- 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.
- 8.3. J. Verne i la seva obra.
- 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
- 8.5. M. Twain.
- 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.
 - 10.2. L'animació del llibre a l'escola.
 - 10.3. El teatre infantil.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- Activitats de participació a la classe.
- Prova escrita que es realitzarà quan acabin les classes.
- Lectura: Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Aliorna, 1987.
- Ressenya de dos llibres d'autors estrangers i de dos d'autors catalans de literatura infantil.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa i Martín, R. *Literatura infantil catalana i educació (1939-1985)*. Mallorca: Moll, 1994.
- Bettelheim, B. *Psicologia de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Bravo-Villasante, C. *Historia de la literatura infantil española*. Madrid: Escuela Española, 1979.
- Historia de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Celaya, G. *La voz de los niños*. Barcelona: Laia, 1972.
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Cervera, J. *La literatura infantil en la Educación Básica*. Madrid: Cincel-Kapelusz, 1984.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979.
- López Tamés, R. *Introducción a la literatura infantil*. Universitat de Múrcia, 1990.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegrin, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.
- Savater, F. *La infancia recuperada*. Madrid: Taurus, 1976.

Sociologia de l'Educació

PROFESSOR: Xavier RAMBLA i MARIGOT

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS

1. Adquirir algunes habilitats necessàries per a una pràctica reflexiva.
2. Recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius.
3. Estudiar les relacions bàsiques que hi ha entre l'escola i la societat.

TEMARI

1. La infància ahir i avui.
2. Funcions socials de l'escola.
3. Educació i treball.
4. Racisme i interculturalisme.
5. Educació sexista i coeducació.
6. El fracàs escolar.
7. El professorat.
8. Polítiques i reformes educatives.

DINÀMICA DE LES CLASSES

Els diferents continguts del temari es treballaran a partir d'explicacions, anàlisi de vídeos i comentaris de notícies de premsa, lectures, debats i treballs en grup i individuals.

Lectura obligatòria

Per tal de seguir l'assignatura és obligatòria la consulta i lectura del llibre:
Carbonell, J. *L'escola: entre la utopia i la realitat*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

AVALUACIÓ:

Realització d'un dossier-memòria que inclou treballs individuals i col·lectius.

BIBLIOGRAFIA:

- Ball, S. J. *La micropolítica de la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1989.
- Bourdieu, P.; Passeron, J. C. *La reproducción*. Barcelona: Laia, 1977.
- Brullet, C.; Subirats, M. *Rosa y Azul. La transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Ministerio de Cultura, Instituto de la Mujer, 1988.
- Carbonell, J. *L'Escola entre la utopia i la realitat: 10 Lliçons de Sociologia de l'Educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial / Diputació de Barcelona, 1985.
- Esteve, J. M. *El malestar docente*. Barcelona: Laia, 1987.
- Fernández Enguita, M. *La cara oculta de la escuela. Educación y trabajo en el capitalismo*. Madrid: Siglo XXI, 1990.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Hannoun, H. *Els ghettos de l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Husén, T. *Nuevo análisis de la sociedad del aprendizaje*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1988.
- Lesourne, J. *Educación y sociedad. Los desafíos del año 2000*. Barcelona: Gedisa, 1993.

- Lundgren, U. P. *Teoría del currículum y escolarización*. Madrid: Morata, 1992.
- Monés, J. *L'escola a Catalunya sota el franquisme*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1981.
- Perrenaud, Ph. *La construcción del éxito y del fracaso escolar. Hacia un análisis del éxito, del fracaso i de las desigualdades como realidades construidas por el sistema escolar*. Madrid: Morata-Paideia, 1990.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Rojas Marcos, L. *Las semillas de la violencia*. Madrid: Espasa Calpe, 1995.
- Santos Guerra, M.A. *Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar*. Málaga: Aljibe, 1994.
- Torres, J. *El currículum oculto*. Madrid: Morata, 1992.

Assignatures obligatòries de tercer curs

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSOR: Gemma RIERA i ROMERO

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

- a. Conèixer els aspectes bàsics de l'escola comprensiva, oberta a la diversitat.
- b. Conèixer l'evolució de l'educació especial.
- c. Conèixer l'organització de l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials a Catalunya.
- d. Comprendre i emprar els conceptes i principis més habituals en Educació Especial.
- e. Conèixer les característiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials i els recursos educatius existents, i saber les característiques generals de la resposta educativa adequada a aquest alumnat.
- f. Emprar la bibliografia sobre l'educació especial i sobre la recerca en aquest camp.
- g. Sensibilitzar el futur mestre per respectar i comprendre les característiques individuals de l'alumnat.

CONTINGUTS:

1. Diferències individuals i factors de diversitat en el marc escolar
 - 1.1. Les diferències individuals.
 - 1.2. Factors de diversitat en el marc escolar
 - 1.3. Perspectives en la consideració de les diferències individuals
 - 1.4. Model selectiu i model integrador d'atenció a la diversitat
2. L'Educació Especial en l'actual context educatiu.
 - 2.1. L'evolució de l'Educació Especial: de la segregació a la integració dels infants i joves discapacitats.
 - 2.2. Concepte actual d'Educació Especial:
 - Factors determinants d'una nova conceptualització de la diferència
 - El concepte de Necessitats Educatives Especials.
 - Principis bàsics de l'Educació Especial
 - Tendències actuals i futures de l'Educació Especial
 - L'Educació Especial en la legislació vigent a Catalunya
 - 2.3. L'escola per la diversitat: Escola comprensiva o inclusiva.
3. L'atenció a l'alumnat amb NEE
 - 3.1. Identificació i valoració de les NEE
 - 3.2. Estratègies per a l'atenció a les NEE:
 - Estratègies metodològiques
 - Estratègies curriculars: les Adequacions Curriculars Individualitzades
 - 3.3. L'escolarització de l'alumnat amb NEE
 - 3.4. Recursos i serveis de suport per a l'atenció a l'alumnat amb NEE
 - 3.5. El paper de la família en l'atenció a l'alumnat amb NEE
4. L'escola i les dificultats d'aprenentatge
 - 4.1. Els trastorns en l'adquisició de la lectura
 - 4.2. Els trastorns en l'adquisició de l'escriptura
 - 4.3. Els trastorns en l'aprenentatge del càlcul
5. L'atenció als alumnes amb NEE especials derivades de diferents trastorns

- 5.1. L'educació de l'alumnat amb deficiència motòrica
- 5.2. L'educació de l'alumnat amb deficiència auditiva
- 5.3. L'educació de l'alumnat amb deficiència visual
- 5.4. L'educació de l'alumnat amb deficiència mental
- 5.5. L'educació de l'alumnat amb trastorns emocionals

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques – individuals i en grup – per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà a partir dels següents elements:

- a) L'assistència i la participació en les classes
- b) La realització de proves escrites
- c) La realització d'un treball de síntesi d'alguns dels temes tractats
- d) La realització d'un treball en grup

BIBLIOGRAFIA

- Bautista, R. (Coord.) *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1991.
- Fortes, M. C. i Ferrer, A. (Coord.) *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.
- Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985.
- Illan, Núria. *Didáctica y organización en la Educación Especial*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1996
- Mayor, J. *Manual de educación especial*. Madrid: Anaya, 1989.
- Puigdemívol, I. (coord.). *Necesidades Educativas Especiales*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Sánchez, A. *Necesidades Educativas e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.

Educació i Societat en Canvi

PROFESSOR: Ramon RIAL i CARBONELL

Anual, 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa, l'expressió de la democràcia, l'avenç de la ciència i els canvis de l'entorn físic, o els conflictes de valor que genera la convivència, són exemples de factors que justifiquen la necessitat de reflexionar sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat, i d'analitzar les problemàtiques i tensions del món actual. Cal prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica, el compromís i la implicació, són vies per a la construcció de formes de convivència que busquin el benestar personal i col·lectiu, i que permetin establir relacions de cooperació, respecte, justícia, igualtat...

CONTINGUTS:

1. Educació i societat.
 - 1.1. Problemàtiques del món actual.
 - 1.2. El marc prospectiu de l'educació.
2. Els valors en una societat en canvi.
 - 2.1. Aproximació a la naturalesa dels valors.
 - 2.2. El paper del professorat davant els valors socialment controvertits.
3. Educació i Drets Humans.
 - 3.1. Generacions de Drets Humans.
 - 3.2. La reflexió ètica i el desenvolupament humà sostenible.
 - 3.3. Continguts: educació ambiental, educació per la pau, drets de l'infant, coeducació, educació intercultural...
4. Estratègies per aprendre a conèixer, a fer i a viure amb els altres.
 - 4.1. L'atmosfera moral del centre: diàleg i participació.
 - 4.2. L'autoconeixement i l'expressió personal.
 - 4.3. El pensament i el judici moral.
 - 4.4. El coneixement i la valoració dels altres.
 - 4.5. La comprensió crítica de la realitat.
 - 4.6. La coherència entre el judici i l'acció.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures i altres activitats –individuals i en grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.
- b) La realització de treballs individuals i de grup.
- c) La lectura i la reflexió crítica d'obres relacionades amb els temes del programa.

BIBLIOGRAFIA:

Aranguren, J.L. *Propuestas morales*. Madrid: Tecnos, 1983.

Busquets, M.D et al. *Los temas transversales. Claves de la formación integral*. Madrid: Santillana-Aula XXI, 1993.

- Camps, V. *Virtudes públicas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1990.
- Camps, V. *Los valores de la educación*. Madrid: Anaya, 1994.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Cortina, A. *El quehacer ético. Guía para la educación moral*. Madrid: Santillana-Aula XXI, 1996.
- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Fibla, P. *Educació i valors. El patrimoni ètic de la modernitat*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Freire, P. *A la sombra de este árbol*. Barcelona: Roure, 1997.
- Galeano, E. *Patatas arriba. La escuela del mundo al revés*. Madrid: Siglo XXI, 1998.
- Giner, S. *La democràcia: carta oberta a un ciutadà*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Guisán, E. *Razón y pasión en ética. Los dilemas de la ética contemporánea*. Barcelona: Anthropos, 1986.
- Jares, X.R. *Educación y derechos humanos. Estrategias didácticas y organizativas*. Madrid: Editorial Popular, 1999.
- Lucini, F.G. *Temas transversales y áreas curriculares*. Madrid: Anaya, 1994.
- Martínez, M. ; Puig, J.M. (comp.). *La educación moral. Perspectivas de futuro y técnicas de trabajo*. Barcelona: Graó, 1991.
- Mayor Zaragoza, F. *Los nudos gordianos*. Barcelona: Galaxia Gutenberg/Círculo de Lectores, 1999.
- Mendiluce, J.M. *Tiempo de rebeldes*. Barcelona: Planeta, 1998.
- Pérez, J.A. *Claves humanistas para una educación democrática. De los valores humanos al hombre como valor*. Madrid: Anaya, 1996.
- Pérez Serrano, Gloria. *Como educar para la democracia. Estrategias educativas*. Madrid: Editorial Popular, 1997.
- Puig, J.M.; Martínez, M. *Educación moral y democracia*. Barcelona: Laertes, 1989.
- Puig, J.M. *La educación moral en la enseñanza obligatoria*. Barcelona: ICE-Horsori, 1995.
- Puig, J.M. *La construcción de la personalidad moral*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Puig, J.M. *Feina d'Educar. Relats sobre el dia a dia d'una escola*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Quintana, J.M. *Pedagogía moral. El desarrollo moral integral*. Madrid: Dykinson, 1996.
- Reyzábal, M.V.; Sanz, A.I. *Los ejes transversales. Aprendizajes para la vida*. Madrid: Escuela Española, 1995.
- Savater, F. *Ética para Amador*. Barcelona: Ariel, 1991.
- Savater, F. *El valor de educar*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.
- Trilla, J. *El profesor y los valores controvertidos. Neutralidad y beligerancia en educación*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Turiel, E.; Enesco, I.; Linaza, J. (comp.). *El mundo social en la mente infantil*. Madrid: Alianza, 1989.
- Yus, R. *Hacia una educación global desde la transversalidad*. Madrid: Anaya, 1997.

Idioma Estranger i la seva Didàctica II (Llengua Anglesa)

PROFESSORES: Marta COROMINAS i SALOM
Anna VALLBONA i GONZÁLEZ

Anual. 10,5 crèdits.

OBJECTIUS:

Aprofundir en la didàctica de la llengua anglesa a partir de la utilització de nous materials didàctics; del treball amb *realia*; i de la realització de projectes dirigits a l'ensenyament primari.

Reflexionar sobre els diferents mètodes de treball i les seves implicacions pràctiques.

Ampliar i consolidar els coneixements de llengua anglesa.

CONTINGUTS:

1. Didactics:

1. Motivation and creativity.
2. Using realia.
3. Video techniques.
4. Using the computer. A listening project.
5. Storybooks. A reading project.
6. Teaching traditions.
7. Drama techniques.
8. Circle time approach
9. Analysing a coursebook.
10. Integrating language work with other subjects.

AVALUACIÓ:

L'avaluació constarà de dos controls: un examen escrit i una presentació oral. Cadascun d'ells representa un 50% de la qualificació global.

En cas de no presentar-se o de no aprovar algun dels controls durant el curs, els estudiants tindran dret a un examen final, durant la convocatòria de juny, de la part o les parts pendents .

BIBLIOGRAFIA:

Brewster, J.; Ellis, G.; Girard, D. *The Primary English Teacher's Guide* Penguin, 1992.

Brumfit, C.; Moon, J.; Tongue, R. *Teaching English to Children*. Nelson, 1994.

Collins Cobuild English Language Dictionary. Collins.

Collins Cobuild English Grammar. Collins, 1990.

Halliwell, S. *Teaching English in the Primary Classroom*. Longman, 1993.

McNamara, S.; Moreton, G. '*Understanding Differentiation. A Teacher's Guide*'. David Fulton Publishers, 1998

Oxford Wordpower Dictionary. Oxford.

Vale, D.; Feunteun, A. *Teaching Children English*. Cambridge, 1995.

Revistes:

Practical English Teaching.

APAC of News.

Pràctiques III

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 16 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del currículum de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, des de finals de novembre a primers de febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als alumnes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin. Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques.

Aquesta Memòria consta de dues parts importants. La primera és l'elaboració d'una recerca teoricopràctica basada en l'especialitat que cursa l'estudiant i que ha estat decidida d'acord amb la mestre-tutor i d'acord amb un projecte de treball prèviament establert pel professor-tutor de la Facultat d'Educació.

La segona part és la valoració personal i global del conjunt de les pràctiques.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Els estudiants de tercer curs realitzen les pràctiques en funció de l'especialitat que cursen. En concret, els estudiants de Llengua Estrangera faran pràctiques en l'etapa d'educació primària intervenint específicament en l'ensenyament-aprenentatge de la llengua estrangera.

Els centres escolars on es realitzen les Pràctiques formen part d'una xarxa d'escoles col·laboradores, fonamentalment d'Osona, però també de les comarques veïnes. En casos específics i personalitzats es poden fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants, les pràctiques de tercer any comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicle i de departaments d'escola, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
4. Entrevistes amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

Informe escrit del mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.

Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Organització Escolar

PROFESSORA: Rosa GUITART i ACED

INTRODUCCIÓ

L'assignatura vol ser un espai de trobada entre la formació teoricopràctica rebuda de les diferents assignatures i l'experiència acumulada en els períodes de Pràctiques, sobretot en tot allò que fa referència al funcionament del centre escolar.

OBJECTIUS

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre escolar.
- Sensibilitzar els estudiants de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per a millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS

1. Educació i organització escolar.
 - 1.1 L'organització i la gestió d'un centre educatiu al servei de l'ensenyament i l'educació.
 - 1.2 L'organització d'un centre educatiu i l'entorn social.
 - 1.3 Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
 - 1.4 Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. El marc legal educatiu i l'organització d'un centre escolar.
 - 2.1 Legislació escolar: de la Constitució i l'Estatut d'Autonomia a la LODE, la LOGSE i la LOPEGCE.
 - 2.2 L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents. El principi de l'autonomia del centre escolar.
3. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
 - 3.1 El Projecte Educatiu de Centre. Els plans específics.
 - 3.2 El Projecte Curricular de Centre.
 - 3.3 El Reglament de Règim Intern.
 - 3.4 El Pla Anual.
 - 3.5 L'avaluació de la gestió: la Memòria del centre. Instruments de seguiment, control i millora de projectes.
4. La comunitat educativa.
 - 4.1 Escola, societat i família. Les relacions família-escola. Les Associacions de pares i mares d'alumnes.
 - 4.2 La planificació de la tutoria i l'orientació escolar.
 - 4.3 La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
 - 4.4 L'escola com a espai de relacions humanes. El clima escolar.
5. L'organització dels recursos humans.
 - 5.1 Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
 - 5.2 El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació.
 - 5.3 Drets i deures del professorat.
 - 5.4 Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre.
 - 5.5 Drets i deures dels alumnes.
6. L'organització dels recursos materials.
 - 6.1 L'arquitectura i els espais escolars
 - 6.2 Els equipaments i el material didàctic.
7. L'organització dels recursos funcionals.
 - 7.1 La distribució del temps i els horaris.

- 7.2 El pressupost i la gestió econòmica.
- 7.3 La documentació escolar.
- 8. Els canvis socials i culturals i l'organització del centre escolar
 - 8.1 Problemes actuals de l'organització i gestió d'un centre educatiu.
 - 8.2 L'impacte de la reforma de l'ensenyament secundari. Els problemes del medi rural.
 - 8.3 El model d'escola i els reptes de futur.

METODOLOGIA

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part de la professora, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Un treball individual sobre un tema d'organització d'un centre escolar (30%).
- Un treball en grup de síntesi (40%).
- Una prova escrita sobre els continguts del programa (30%).

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Antúnez, S.; Gairín, J. *El projecte educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma educativa*. 3a. ed. Barcelona: Proa butxaca, 1999.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización de centros. Nuevas aportaciones*. Barcelona: PPU, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.
- Pastora, J.F. *Organización y funcionamiento de centros de educación infantil y primaria en esquemas*. Madrid: Escuela Española, 1996.
- Rul, J. *El projecte de gestió del centre educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Madrid: Akal, 1990.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.
- Torrents, C.; Torrents, M. *L'escola sobre mínims*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Educació Física i la seva Didàctica

PROFESSOR: Joan ARUMÍ i PRAT

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

El desenvolupament d'aquesta assignatura pretén, en primer lloc, introduir els estudiants dins el concepte d'Educació Física com a part de l'educació que utilitza, de forma sistemàtica, les activitats físiques i la influència dels agents naturals com a mitjans específics que comprometen la totalitat de l'individu en la seva educació. En segon lloc, pretén aprofundir els continguts de l'Educació Física en l'Educació Primària. En tercer lloc, desenvolupar els aspectes psicopedagògics i didàctics de l'Educació Física i, per últim, capacitar els mestres per impartir aquesta matèria a l'Educació Primària.

PROGRAMA:

1. Introducció al concepte d'educació física:
 - 1.1 L'E.F. en el sistema educatiu.
2. Introducció a la didàctica de l'educació física:
 - 2.1. Decisions abans de l'activitat
 - 2.2. Decisions durant l'activitat.
 - 2.3. Decisions després de l'activitat.
 - 2.4. Estils d'ensenyament:
 - 2.4.1. Estils de reproducció
 - 2.4.2. Estils de producció.
 - 2.5. Parts d'una sessió d'educació física.
3. L'educació física a Primària:
 - 3.1. Control i consciència corporal:
 - 3.1.1. Lateralitat
 - 3.1.2. Actitud
 - 3.1.3. Respiració.
 - 3.1.4. Relaxació.
 - 3.1.5. Organització de l'Espai i el Temps.
 - 3.2. Execució d'habilitats coordinatives:
 - 3.2.1. Coordinació dinàmica general.
 - 3.2.2. Coordinació dinàmica especial.
 - 3.3. Realització de jocs:
 - 3.3.1. Teoria sobre el joc.
 - 3.3.2. Importància educativa del joc.
 - 3.3.3. El joc i els alumnes amb discapacitat.
 - 3.4. Expressió corporal i dramatització.
 - 3.5. Utilització de les capacitats condicionals.
4. La iniciació esportiva.

METODOLOGIA:

Les sessions es desenvoluparan combinant la part teòrica de l'Educació Física amb la part pràctica. És molt important la participació activa de tots els estudiants per obtenir una bona assimilació de tot el que comporta l'educació per mitjà de l'activitat física.

AVALUACIÓ:

Es farà tenint en compte els quatre aspectes següents:

- L'assistència i participació activa en un 90% de les sessions, és un 10% de la nota final.
- Presentació per escrit d'una sessió on es treballin aspectes propis d'EF per a Primària, és un 20% de la nota final.
- Presentació d'un joc de forma pràctica, és un 20% de la nota final.
- Un examen teòric basat en els conceptes introduïts en les sessions, és un 50% de la nota final.
- Per aprovar l'assignatura és necessari aprovar el joc, el treball de la sessió i l'examen.

OBSERVACIONS: Per a les classes pràctiques és obligatori portar xandall i calçat esportiu.

BIBLIOGRAFIA:

- Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: INDE, 1995.
- Castañer, M i Camerino, O. *La educación física en la enseñanza primaria*. Barcelona: INDE. 1991.
- Conde Caveda, J.L. *Cuentos motores (Vol I i II)*. Barcelona: Paidotribo. 1984.
- Fonseca, V. *Estudio y genesis de la psicomotricidad*. Barcelona: INDE, 1996.
- Mosston, M. *La enseñanza de la educación física (la reforma de los estilos de enseñanza)*. Barcelona: Hispano Europea, 1993.
- Pieron, M. *Didáctica de las actividades físicas y deportivas*. Madrid: Gymnos, 1988.
- Ríos, M; Blanco, A; Bonany, T; Carol, N. *El juego y los alumnos con discapacidad*. Barcelona: Paidotribo, 1998.
- Sánchez Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la educación física y el deporte*. Madrid: Gymnos, 1992.
- Seirul-lo, F. *Apunts d'educació física de base*. Barcelona: INEFC, 94-96.
- Stevens, C. *La técnica Alexander*. Barcelona: Oniro, 1987.
- Diversos Autors. *La educación física en primaria reforma (Vol I i II)*. Barcelona: Paidotribo, 1993.
- Vázquez, B. *La educación física en la educación básica*. Madrid: Gymnos, 1989.

